

Důstojnická akademie

3: Taktika a strategie

Vít Hrachový

<http://kastilie1312.cz>

–

<http://facebook.com/kastilie1312>

7.3.2025

Ilustrace: Tomáš Zach

Obsah

- Teorie formací.
- Taktika: Pohyb po bojišti.
 - Taktické jednotky.
 - Skladba kavalerie, pěchoty.
 - Řazení.
 - Pochodové tvary.
 - Taktické drily.
 - Pěchotní formace.
- Strategie: Plán, válečné lsi.
- Simulace.
- Dotazy, diskuze, zpětná vazba.

Teorie formací

- Cíl: Maximalizace ztrát soupeře. **Minimalizace vlastních ztrát.**
- Důstojníka dělají důstojníkem jeho lidé.
- Bitevní formace: **Nástroj** k získání výhody, lze porazit i přesilu.
 - Přizpůsobují se terénu, počtu a vyzbrojení stran.
 - Na jednoduchém otevřeném bojišti přesila většinou vyhrává.
 - Na bojišti s překážkami přesila nemůže uplatnit převahu.
- Hlavní zaměření: **Získat či omezit dosah vojáků.**
- **Dosah, iniciativa, rychlost a souhra jsou klíčové faktory.**
- Dosah
 - Otevírá cestu k (lokální) přesile.
 - Omezuje počet aktivních vojáků soupeře. (Terén, překážky, délka / dostřel zbraní...)
- Přesila a souhra
 - Cvičíme udeřit v jeden čas, aby nás bylo 3-5 na jednoho.
 - Nerovné podmínky boje nutí pracovat s dosahem.
- Pro boj potřebujeme **pohyblivost** a možnost **rychle reagovat na změnu.**
- Při vyrovnaných podmínkách o vítězství rozhoduje **taktika.**

Taktické jednotky

- Kavalerie:
 - 1/3 každé jednotky by měli být útočníci na křídlech. 2/3 obránci na středu.
 - Skládání jednotky kavaleristů do hloubky:
 - První jeden a poslední dva jsou kopiníci.
 - Třetí a čtvrtý lučištníci.
 - Zbytek podle toho, s čím nejlíp umí.
- Předsunuté Útočné jednotky.
 - Vlčí smečky, Honci.
 - Oddíl střelců (nebo praky či vrhací oštěpy).
- Obranné jednotky.
 - Postup ve formaci, poskytují zázemí útočníkům.
- Záloha: Ochrana křídel.
- Obkličovací jednotky: Honci, přepadový oddíl, ostraha křídla.
- Medikové a vodonoši postupují za formací.

Skladba pěchoty

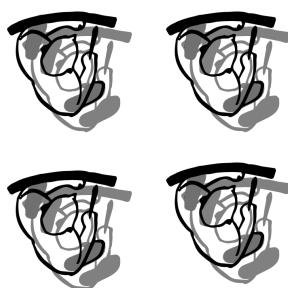
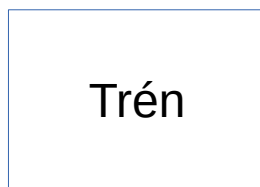
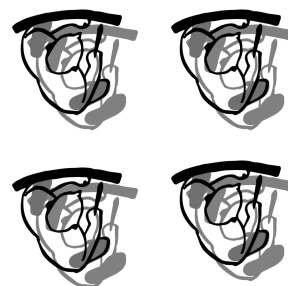
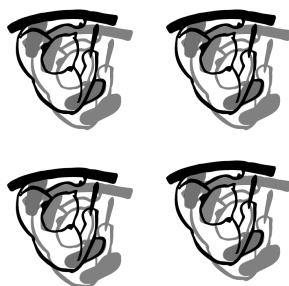
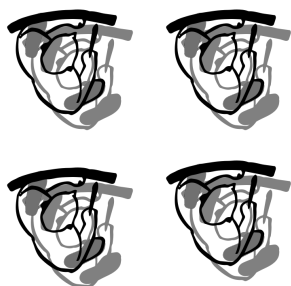
- Těžkooděnci vpředu, lehkooděnci vzadu.
- Lučistníci:
 - Poměr: 1 lučištník na 4 těžké.
 - Rozmístění:
 - V zadní řadě.
 - Cik cak vpředu s těžkými.
 - Podpora taktických jednotek.
 - Na koncích křídel linie.
 - Samostatná jednotka na křídle s ochranou několika těžkooděnců.
- Prakovníci, vrhači šipek a oštěpů:
 - Vždy za těžkooděnci nebo na koncích křídel linie. Nikdy uprostřed.

Řazení

- Den před bitvou proběhne setkání pánů, kde se určí postavení jednotek ve formaci. Družina je samostatná. Pánové sami určí, kteří jejich lidé mohou posílit jiné oddíly. Zde proběhne i určení pozice a zapojení hostů.
- Při skládání formace do bitvy sdělíme každé taktické jednotce, co je cílem, celkový plán.
- Za praporem první sled:
Honci, Diverzanti, Pravé Křídlo, Střed, Levé Křídlo, Leví Honci.
- Za praporem druhý sled: Pravé Křídlo, Střed, Levé křídlo.
- Hlavní prapor při řazení vpravo od formace,
pak na středu v druhém sledu.
- Rychlé řazení: Každý taktický oddíl se řadí za vlastním praporem
v kolonách na svá místa.
- Pomalé defilé: Dvojstup za praporem.

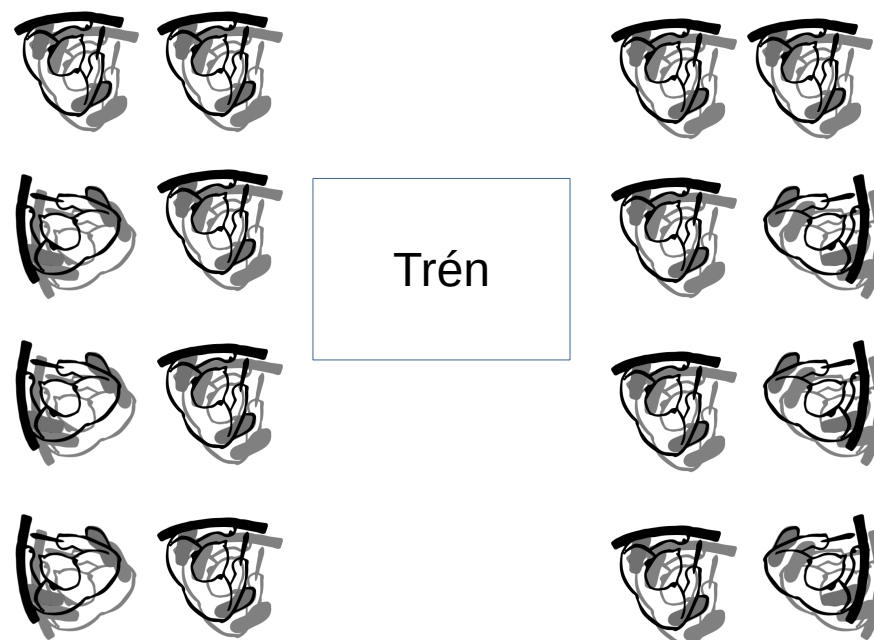
Pochodové tvary

- Špionáž - dlouhodobý průzkum, pozorování, mapování.
- Spížovací oddíly.
 - Při pochodu jdou před hlavním útvarem.
 - Průzkum, hledání dobrých cest a tábořišť.
- Vyměřovači: Rozměřují a plánují stavbu tábora.
- Trén: Vozy+zvířata: Zásoby, stany, munice, léky, sluhové, psi, ptáci..

Pochodové tvary

- Pochodové formace
 - Zástup, dvojstup, trojstup, čtverec..
Vždy tvar podle terénu.
 - Tři čtverce vedle sebe.
Za nimi trén, pak ochrana týla.
 - Dva dvojstupy vedle sebe
L štíty, P štíty, uprostřed trén.
 - V nebezpečí jde trén uprostřed.
Vojáci jdou vždy nalehko.
 - V bitvě jde trén za druhou linií,
na křídlech ho chrání zadní oddíly.

Pohyb po bojišti

- Před bojem:
 - Korouhevník vyrovná z pochodové kolony do bojového útvaru.
 - Zahnutím doleva a pak doprava, esíčka, udělám i hloubku.
- Cca 2s načasování obchvatů, kleští.
 - Zapnutí tunelového vidění.
 - Reakční doba.
 - Nejméně 6-8m/4-6 kroků ráznou chůzí.
- Rotace řad, dvojité řady: Mění očekávané podmínky boje.
- Předbíhání/zpomalení křídla změny dosahy.
- Agilní samostatné útočné jednotky s dlouhým dosahem.
 - Smečky honců, přepadový oddíl, střelci, kavalerie+oštěpy.
- Útočné jednotky (střelci) jsou i v křídlech a v centru.
- Rozvíjení linie. Byzanc za pochodu.
- Byzanc proti překvapivému útoku.

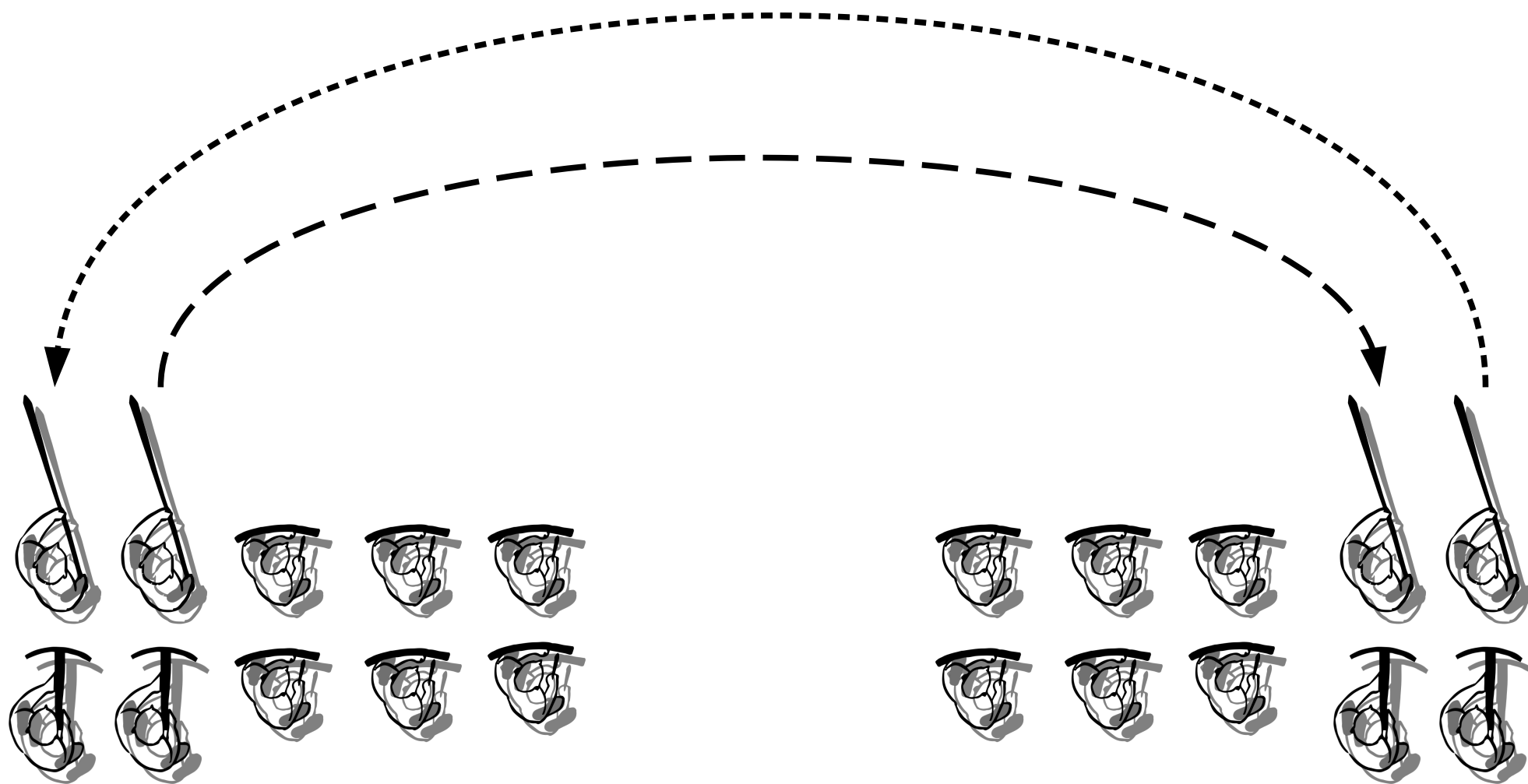
Taktické drily #1: Skýtský

- Mix jednotek v jedné lince rozdělené do dvou skupin.
- Nepoužívá se dělení na útočné a obranné.
- Na křídlech je kavalerie nebo honci.
- Obě křídla vyrazí vpřed jako na obklíčení, pak se začnou k sobě přibližovat, až kruhem uzavřou danou oblast, pravé křídlo je venku, levé vevnitř, dokud si nevymění místa ve formaci.

^

h h h o o o o	o o o o	h h h
h h h o o o o	o o o o	h h h
h h h		h h h

Taktické drily #1: Skýtský

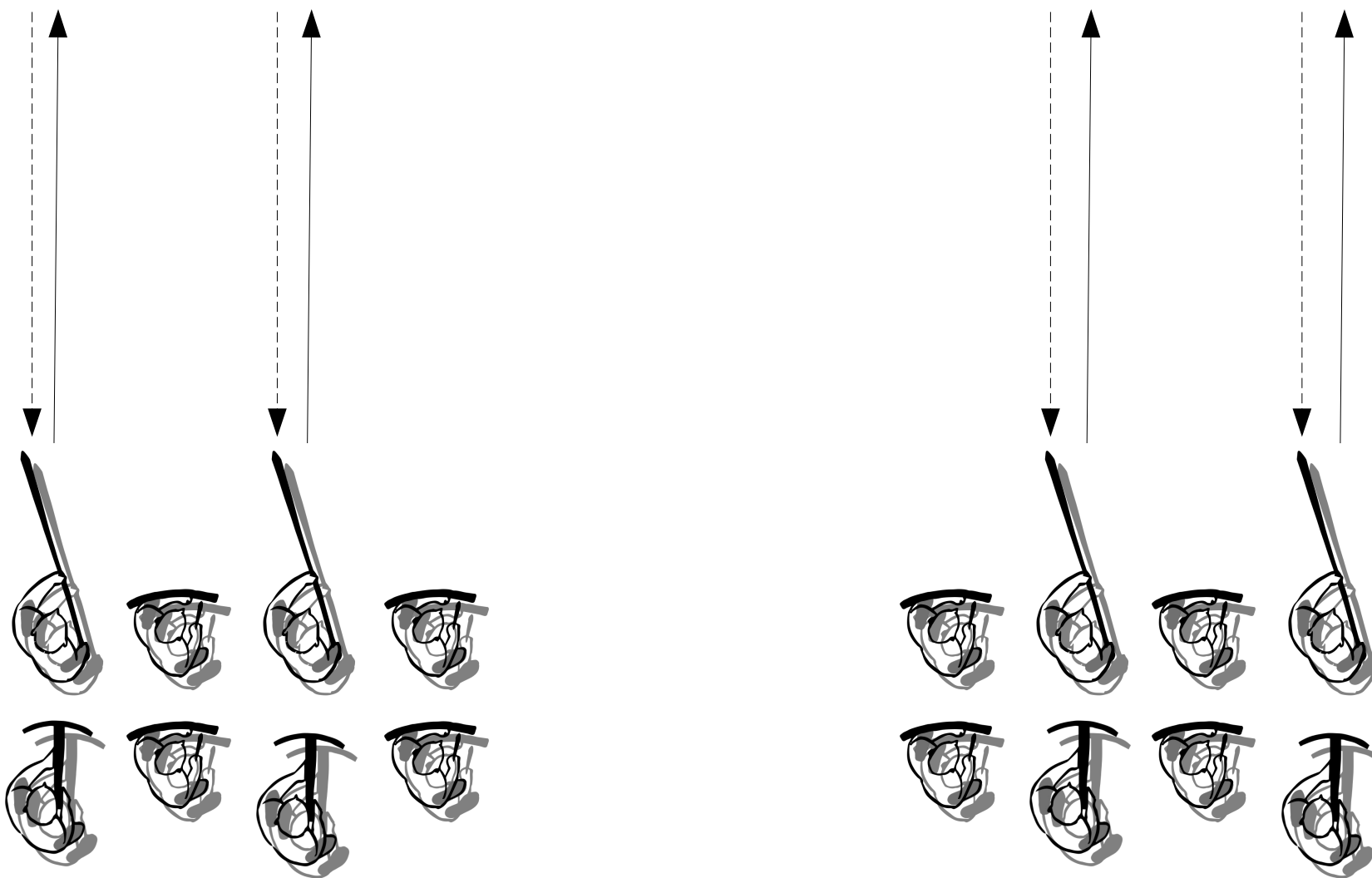
Taktické drily #2: Alanský

- Útočné a obranné jednotky v jedné lince rozdělené na bloky 10-30m od sebe.
- Honci vyrazí jako na pronásledování, pak se obrátí zpět do svých mezer nebo do větší mezery mezi jednotkami.
- Pak spolu s obránci vyrazí do útoku.
- Alternativa:
Po návratu honců do hlavní mezery vyrazí honci zaútočit na obě křídla jednotky.

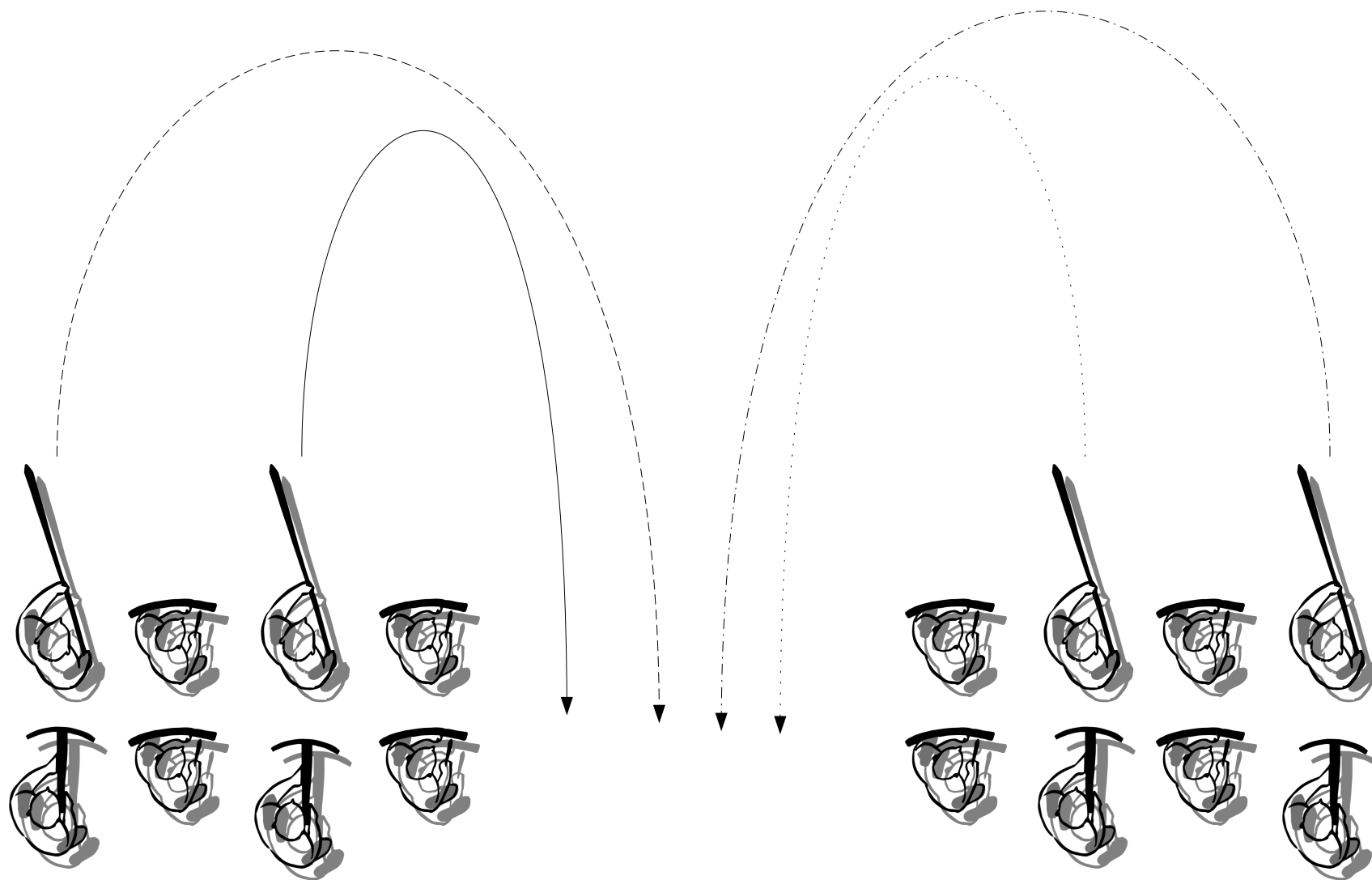
^

h o h o h o h o	h o h o h o h o
h o h o h o h o	h o h o h o h o

Taktické drily #2: Alanský

Taktické drily #2: Alanský

Taktické drily #3:Africký

- Střed jsou obránci, křídla útočníci.
 - Opačné rozložení ale stejné pohyby jsou Ilyrský drill.
- Střed trochu zaostává, křídla se vystrčí ven.
- Pak jedno křídlo zůstane na pozici nebo zpomalí,
 - Druhé se vrací k obráncům.
 - Zpomalené křídlo se začne vracet.
 - Druhé křídlo mu jde naproti, aby se potkaly, ale nesrazily.

^

h h h o o o h h h
h h h o o o h h h

Taktické drily #4:Italský

- Dvě linie. Přední. Podpurná pár desítek metrů vzadu.
- Přední má ostrahu křídla/levé honce (k), levé křídlo (l), obránce (o), pravé křídlo (p) - PK.
- Na PK **útočné jednotky**: honci (h) obkličují a skrytý přepadový odřad diverzantů (d).
- Honci min 1, max 4 řady hloubka, zbytek nedosáhne. Přední linie max 16 hloubka na tlaky.
- Přední linie obsahuje i útočné jednotky s velkým dosahem - oštěpy, luky (s).
- Protivník stejně silný: Ostraha se rozvine vlevo, dorovná jeho pravé křídlo. Honci obchvat.
- Protivník slabší: Ostraha obkličuje vlevo stejně jako honci vpravo.
- Protivník výrazně delší na obou stranách: Střed provede útok před ostatními jednotkami.
- Protivník obkličuje levé křídlo: Druhý sled mu jde do zad.

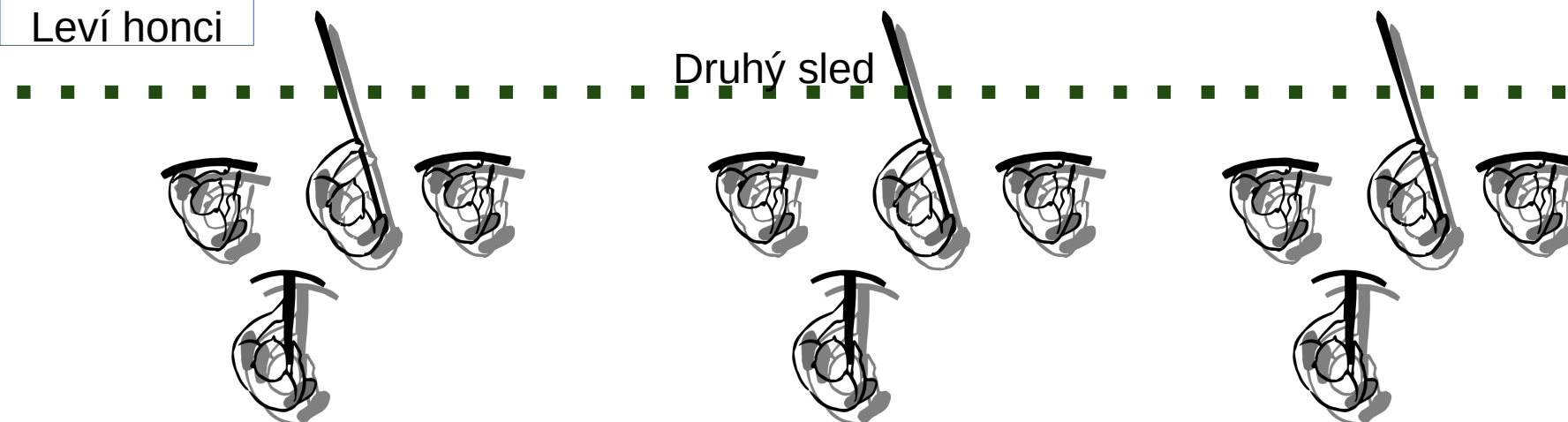
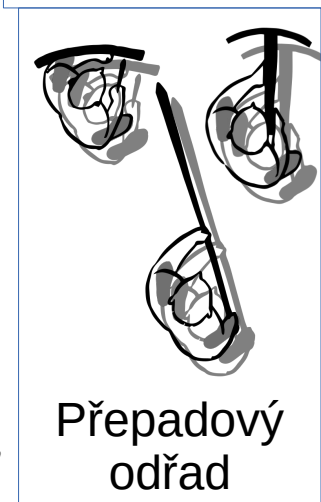
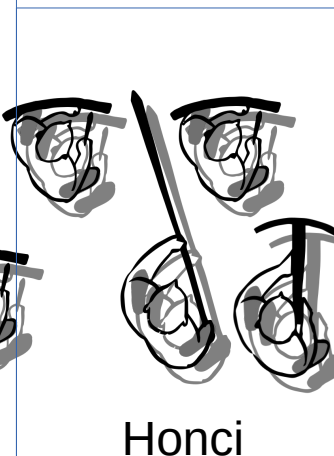
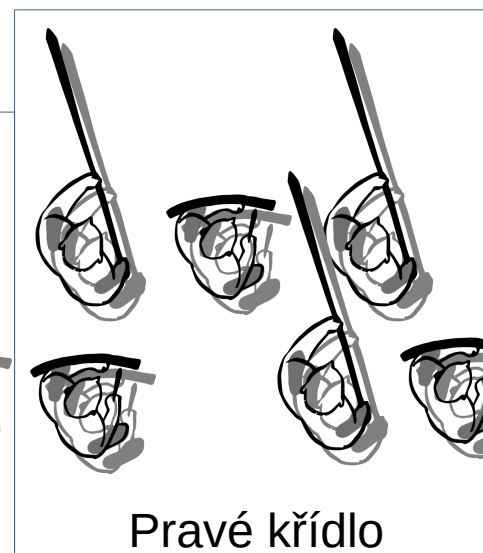
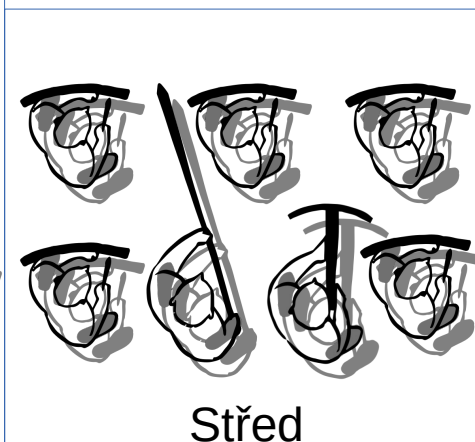
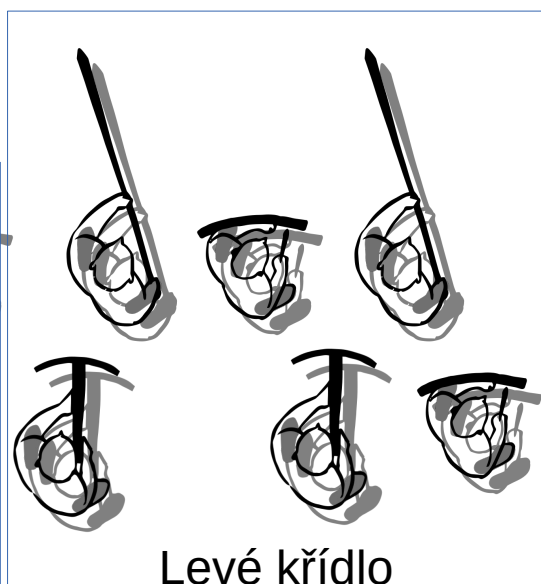
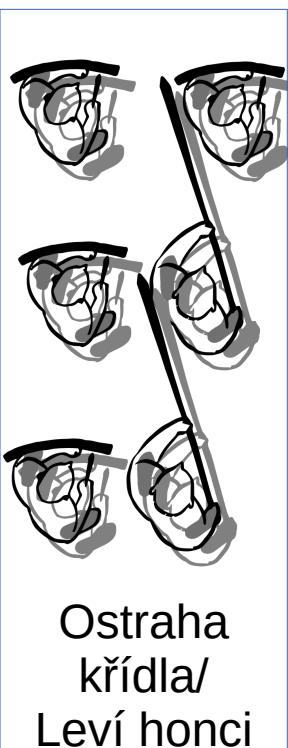
^

```
kk lllll ooo pppphhh
kk ls lsloooo psp phhh
kk          s      s s
kk          d d d
kk          d d
```

```
kk lll ooo ppp h h
kk                      h
                      d d
ll
      o o    p p
```

```
lllll   ooooo   pppp
  s       s       s
```

Taktické drily #4: Italský

Taktické drily #5: Honci

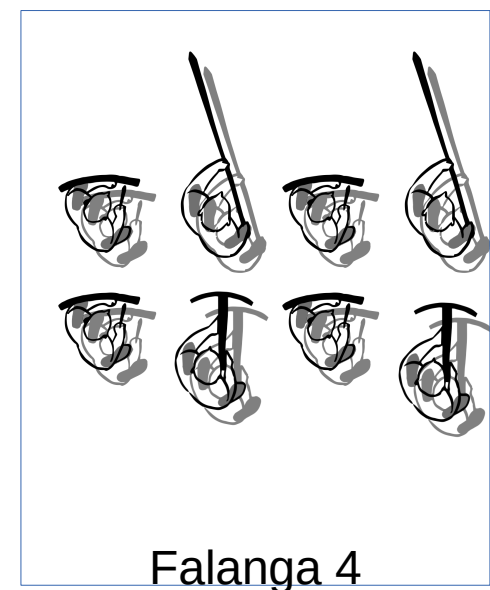
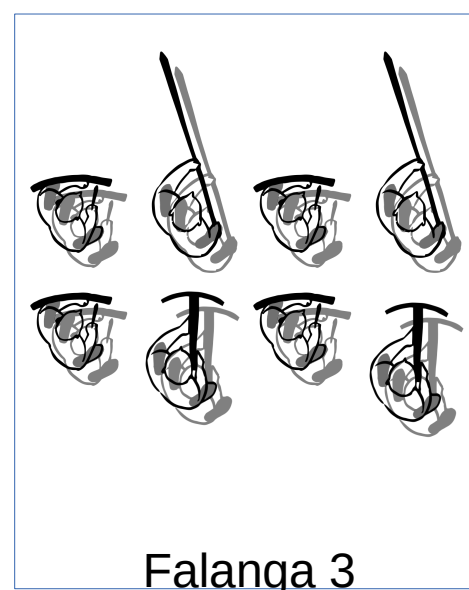
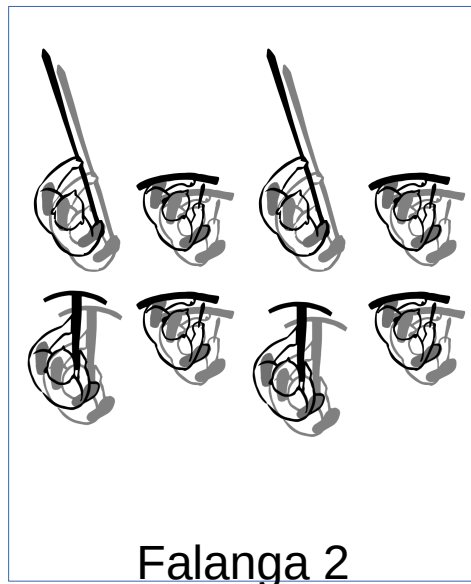
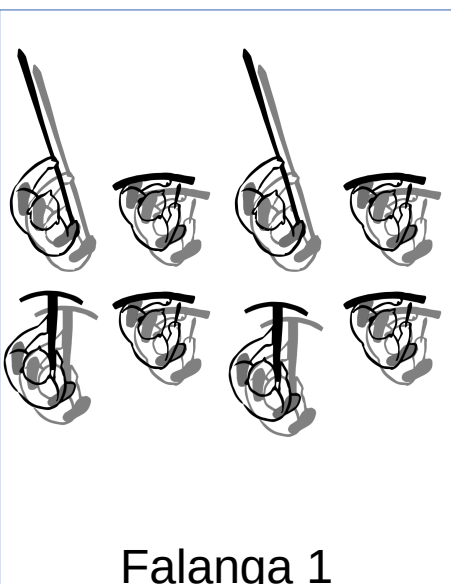
- Honci a přepadový oddíl jsou schované za pravým křídlem nebo v pravém křídle.
- Vyrazí ve formaci doprava daleko jak je třeba, rychle se vrátí, aby obalily řadu nepřátel.
- Ochrana levého křídla podobně vyrazí dle potřeby doleva, a pak se vrátí na své místo, aby délka naší řady byla stejná jako nepřítel.
- **Důležité** je správně odhadnout jak daleko vyrazit a **načasování návratu k obalení**.
- Alternativa:
 - Uděláme pravý úhel zpět o délce obkličovací jednotky. Za ním máme zálohu.
 - Necháme je dojít až na konec tvaru, vyrazíme vpřed doleva, vpředu jim klínem oddělíme týl, vzadu je zašpuntuje záloha. Drtíme.

Další drily

- Lehká řada vpředu, 10 kroků za nimi druhá linie kopiníků a těžkých.
 - Přes řadu není vidět.
Útočník se namlsá lehkou kořistí a najednou změna.
 - Lehcí popadají a dělají překážku, aby nemohli útočníci přes jejich těla ustoupit.
 - Druhá linie rozbije útočníky v prostoru mezi nimi a překážkou.
 - Lehcí se mohou také rozestoupit a vrátit do mezer.
Nebo propustit útočníky středem (ulička) a zavřít se za nimi.
Nebo propustit útočníky a jít na křídla zkusit obchvat.
- Lehká řada vpředu, 10 kroků za nimi linie střelců, za nimi v mezerách kopí, za nimi štíty.

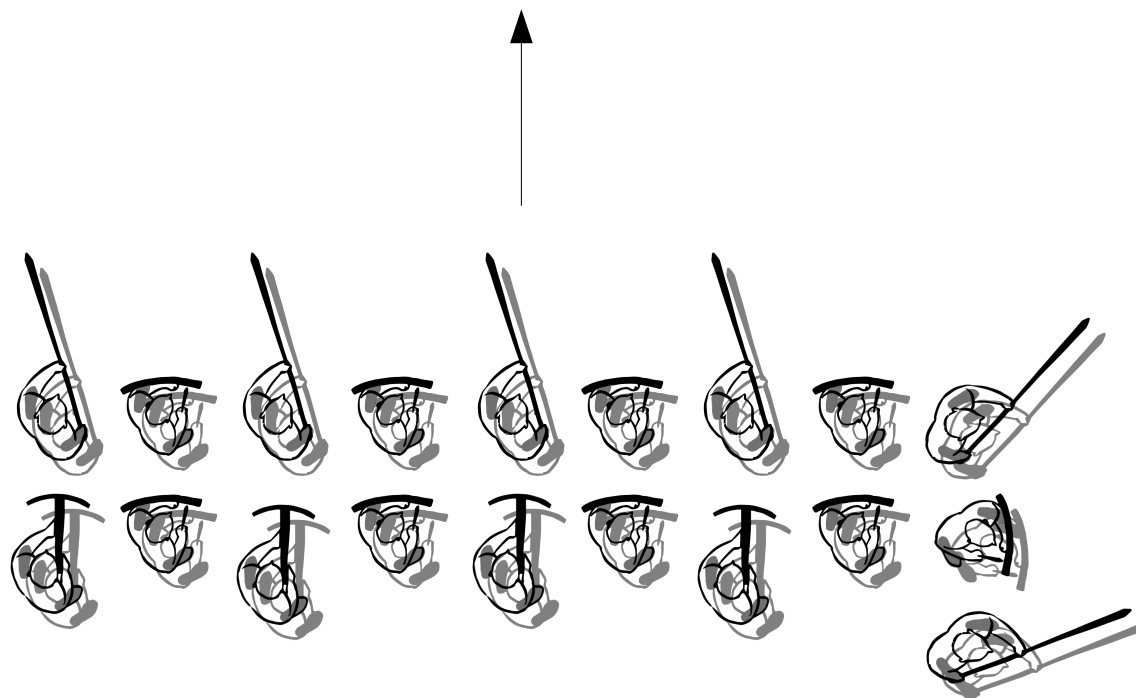
Pěchotní formace: Široká

- Široká formace 4 kolon/falang budí respekt.
- Je užitečná v otevřené krajině.

Pěchotní formace: Jednoduchá

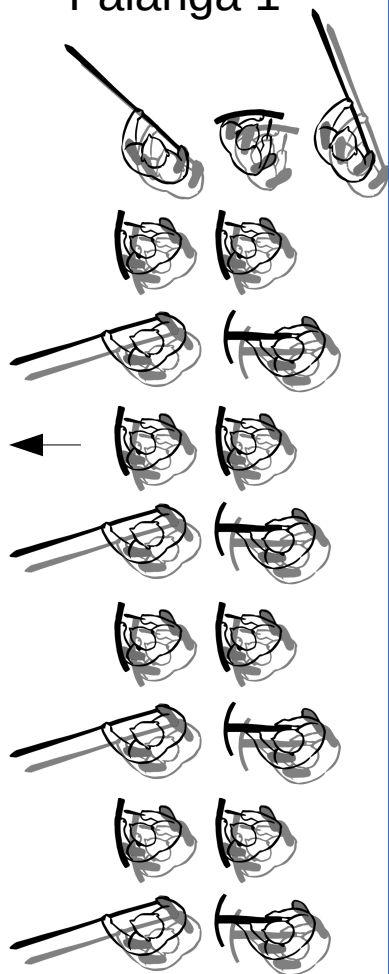
- Jednoduchá kolona/falanga = základ.
- Hodí se do úzkých průsmyků nebo tam, kde je pouze jedna cesta.

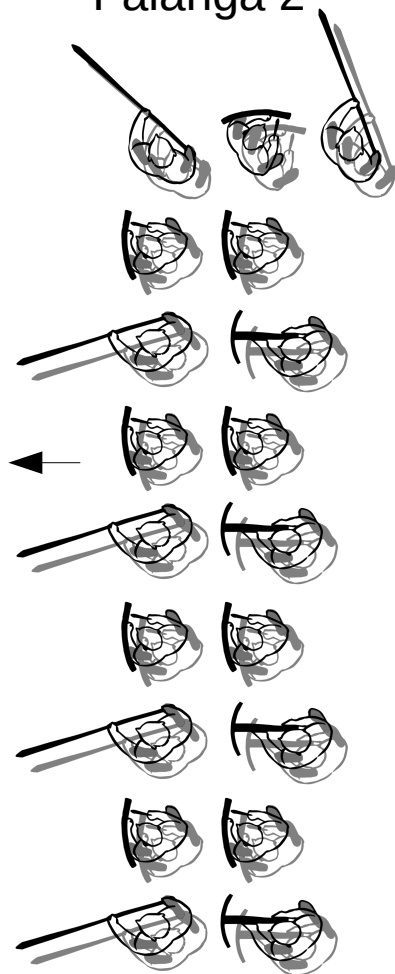
Pěchotní formace: 4 v lince

- 4 falangy v linii.
- Když je pěchoty velmi mnoho a terén to dovolí.
- Projdeme rychleji. Snáze měníme směr pochodu vpřed a vzad.

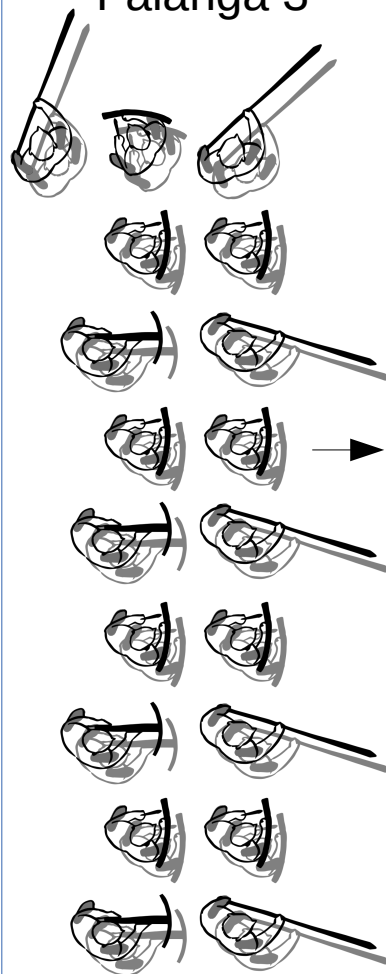
Falanga 1

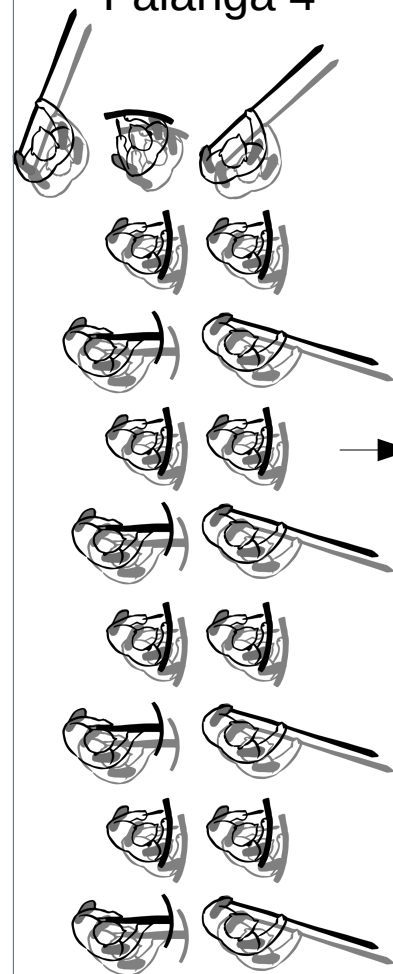
Falanga 2

Falanga 3

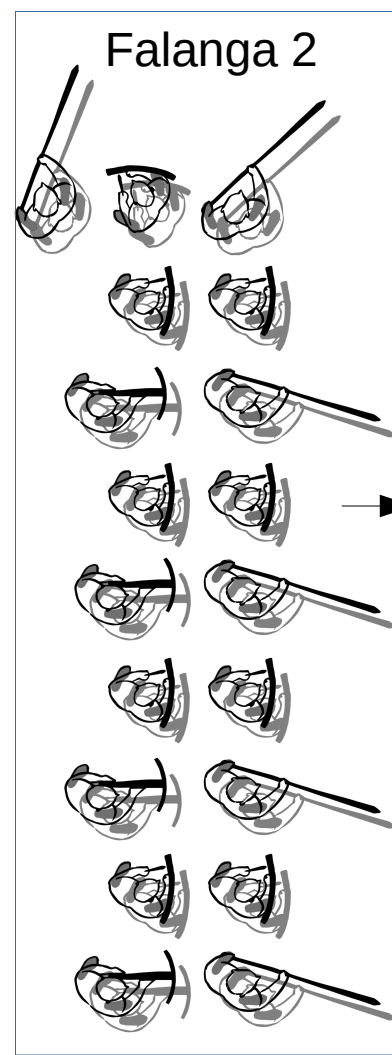
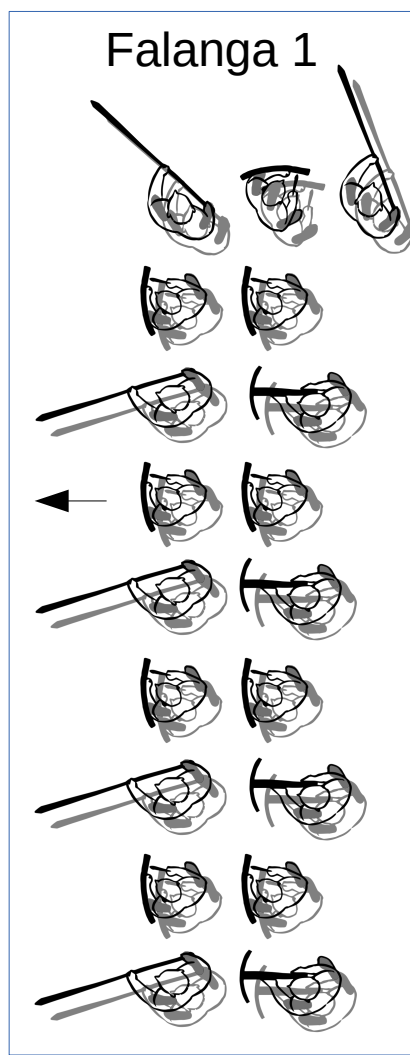

Falanga 4

Pěchotní formace: Dvojitá

- Dvojitá falanga. Nezbytná do hustých lesů.
- Poskytuje úkryt a šikovací prostor lehké pěchotě a kavalerii.
- Poskytuje ochranu trénu.

Strategie: Plán, Isti

- **Strategie jsou podfuky, léčky, překvapení, nevypočitatelnost.**
- **Je snadné chytit se do vlastní pasti.**
- **Proto je třeba základní prvky drilovat, celkový plán tajit.**
- Leo VI: Arabové znají a používají římské taktické manuály.
- Válka je jako lov.
 - Stopuješ, kladeš sítě, číháš, pronásleduješ, obkličuješ.
 - Nejdeš na to hrubou silou, to je vždycky riskantní a drahé.
- Převaha v kavalerii. Znič jim píci.
- Převaha jednotek: Znič jim zásobování.
- Armáda z různých národů: Podpláť je dary, sliby, poctami.
- Jsou mezi nimi rozkoly: Jednej s jejich vůdci.
- Specialisté na kopí: Zaved' je do složitého terénu.
- Lučištníci: Vnuť jim boj na blízko na otevřeném prostranství.

Strategie: Plán, Isti

- Proti Skytům a Hunům bojuj v únoru a březnu, když jsou na tom po zimě jejich koně bídne a stejně jako proti lučištníkům.
- Když pochodují nebo táboří bez správné přípravy, přepadávej je a dělej na ně nájezdy dnem i nocí.
- Mají převahu v pěších jednotkách:
 - Vylákej je na otevřené prostranství a z bezpečné vzdálenosti zasypávej oštěpy a šípy.
- Jsou-li bezohlední a bez disciplíny, tvař se jako bys útočil, ale zdržuj a protahuj dokud jejich vztek nevychladne, a když začnou váhat, zaútoč.
- Má-li silné jednotky lučištníků, počkej s útokem na mokré počasí.

Strategie: Plán, Isti

- Jsou-li na poli překážky,
nech nepřítele přejít přes ně,
aby je měli sami v zádech a pak tvrdě zaútoč.
- Překvapení demoralizuje protivníky.
Ať nikdy neví, co od tebe mohou čekat a připravit se.
- Jsou-li obě strany stejně dobře vyzbrojené a silné,
vyhrává lepší taktik.
- Vždy se předem počítám s možností porážky,
připravím plán.

Strategie: Plán, Isti

- Vítr, prach, slunce do očí.
- Boj do kopce.
- Boj s kopce.
- Boj mezi stromy.
- Omezení výhledu terénem, stromy, křovím, klestím...
- Dvojí řada (záloha).
- Jednotky honců. Obchvat a protiobchvat.
- Střelci, prakovníci, vrhači oštěpů. Místo ve formaci. Použití.
- Předstíraný ústup, přepadení ze zálohy a obrat ustupujících.
- Přepadení hned za vyjednavatelem s podmínkami míru.
- Lučištnický/oštěpařský přepad tábora ze 2-3 stran.
- Přepad pochodového oddílu nepřítele.
 - Přepadovým jednotkám jsou připravené pomocné oddíly po cestě zpět.

Simulace

- Šachovnice + figurky.
- Seznam taktických problémů k vyřešení.
- **Mapy** + figurky.
 - Řeka s brodem.
 - Bažina.
 - Kopec.
 - Prohlubeň.
 - Průsmyk.
 - Křoví.
 - Les.
 - Slunce.
- Inspirace deskovými hrami - Warhammer 40000, aj.

Témata do budoucna

- Výcvik honců.
 - Ideální skladba zbraní.
 - Vlčí smečky, 3-5 členů.
 - Štít + kopí + luk/prak/oštěpy.
 - Štít + halapartna + střelné.
 - Kopí s lukem v jedné osobě.
- Výcvik střelců.
- Výcvik průzkumných jednotek.
- Konstrukce měkkých zbrojí.
- Štíty.
- Další podněty, nápady ... ?

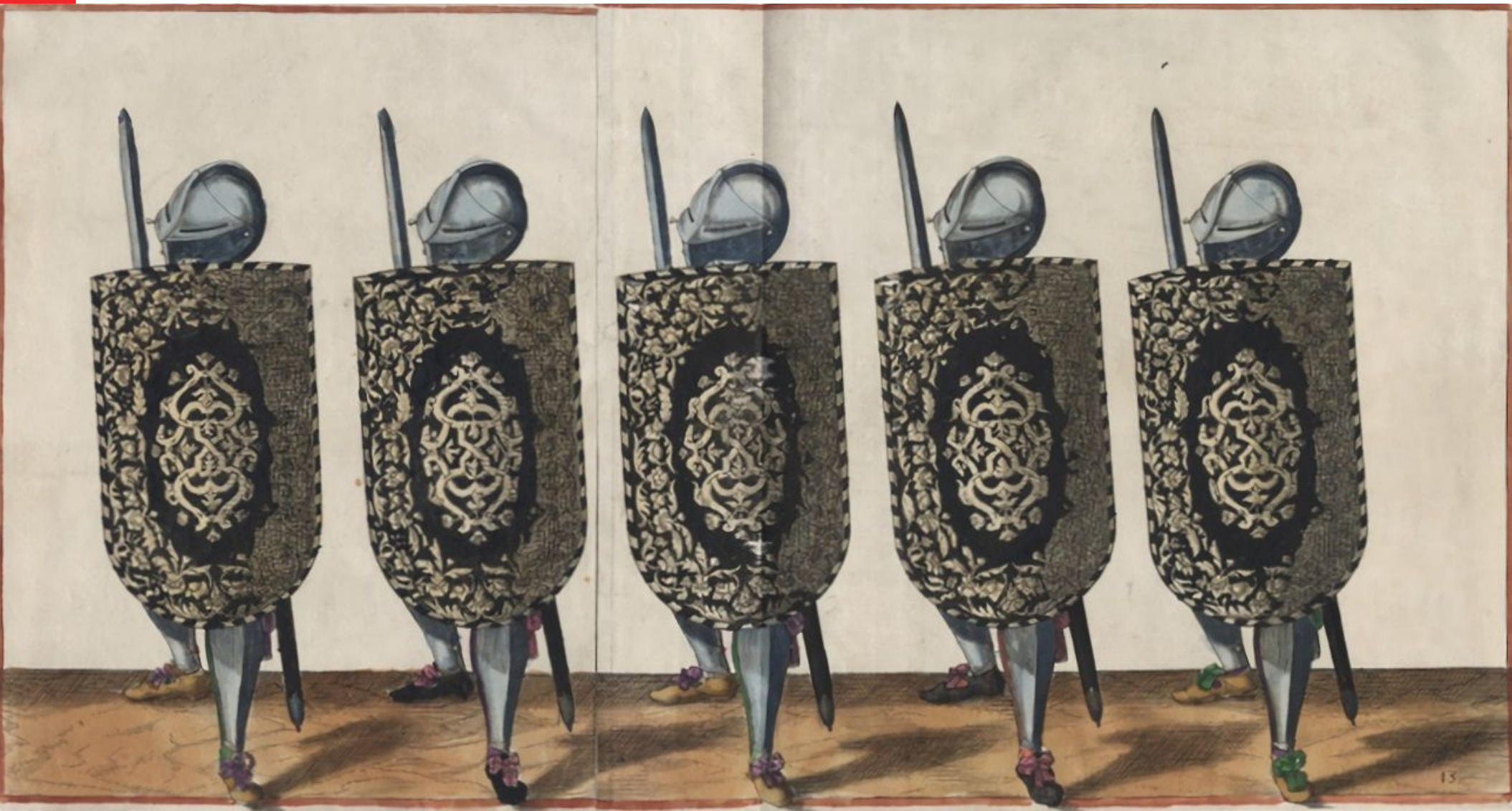
Další zdroje

- 512 př.n.l. Sun-c': „Umění války“
- 136 n.l. Lucius Flavius Arrianus: „Techné taktiké“.
- 450 Flavius Vegetius Renatus: „De re militari“.
- 550 Maurikios: „Strategikon“.
- 820 Hrabanus Maurus: Komentáře k Vegetiovi, popisy secvičných u Franků.
- 900 Leo VI.: „Taktika“.
- 1119-1307 „Templářský řád“.
- 1265 Alfonso X: „Siete partidas“.
- 1618 Adam van Breen: „De Nassavsche Wapen-Handelinge“.
- 1645 Mijamoto Musaši: „Kniha pěti kruhů“
- 1850 US Army WigWag signals.
- 1936 „Rukověť pro aspiranty a důstojníky v záloze“. Vědecký ústav vojenský. Praha.
- 1939 Reibert: „Die Schützenkompanie“.
- 1983 Vševojsková operační a taktická terminologie:
1. díl - Vojenská věda, operační umění a všeobecná taktika. Praha.
- 2017 U.S. Infantry Training Circular 3-21.60 (FM 21-60).

Poděkování

- Alfonso X. Jednoznačný soupis požadavků na zbroj, stovky detailních iluminací.
- Arrianus, Vegetius, Mauricius, Hrabanus Maurus, Leo VI, Mořic Nasavský: Zdroje.
- Pánové z Bílé, Blatné, Dobřenic, Javornice, Hrádku, Kravař, Libiše, Lomnice, Loupežník, Němčic, Nových Hradů, Rabštejna, Sonnberka, Strakonic, Štěkně, Štítné, Vrcova, Wrauu, a další z projektu Hradeckého dvora Elišky Rejčky.
- Dagfari, Dwarf, Vojtěch Půlpán, Rogan a další velitelé české živé historie.
- Eva a Hans Hoffmannovi za podporu, zkušenosti, výrobu a společnost.
- Pero Cornel za španělské povely a dlouhodobou spolupráci.
- Tomáš Zach za ilustrace formací a signalizace.
- +Mnoho dalších, kteří byli ochotní se podělit o zkušenosti.

Dotazy, diskuze, zpětná vazba

Cantigas de Santa Maria Florence 408-1-2.

Následující příspěvek k důstojnické akademii prosím vnímejte jako roční nebo víceletý plán činnosti pro důstojníky a mužstvo.

Co cvičit, jak to cvičit, aby to byla zábava, a k čemu jim to bude.

Mnoho z uvedených informací pochází od pánů z Hradeckého dvora i velitelů raného středověku.

Beru to jako kolektivní práci, kterou dávám dohromady, aby v ní byl vidět řád a smysl a dala se snadno předat dál.

Obsah

- Teorie formací.
- Taktika: Pohyb po bojišti.
 - Taktické jednotky.
 - Skladba kavalerie, pěchoty.
 - Řazení.
 - Pochodové tvary.
 - Taktické drily.
 - Pěchotní formace.
- Strategie: Plán, válečné lsi.
- Simulace.
- Dotazy, diskuze, zpětná vazba.

Lapidario 228-4

Tato přednáška je pytel lego kostiček na hraní pro důstojníky a vedoucí tréninků.

Teorie formací

- Cíl: Maximalizace ztrát soupeře. **Minimalizace vlastních ztrát.**
- Důstojníka dělají důstojníkem jeho lidé.
- Bitevní formace: **Nástroj** k získání výhody, lze porazit i přesilu.
 - Přizpůsobují se terénu, počtu a vyzbrojení stran.
 - Na jednoduchém otevřeném bojišti přesila většinou vyhrává.
 - Na bojišti s překážkami přesila nemůže uplatnit převahu.
- Hlavní zaměření: **Získat či omezit dosah vojáků.**
- **Dosah, iniciativa, rychlost a souhra jsou klíčové faktory.**
- Dosah
 - Otevírá cestu k (lokální) přesile.
 - Omezuje počet aktivních vojáků soupeře. (Terén, překážky, délka / dostřel zbraní...)
- Přesila a souhra
 - Cvičíme udeřit v jeden čas, aby nás bylo 3-5 na jednoho.
 - Nerovné podmínky boje nutí pracovat s dosahem.
- Pro boj potřebujeme **pohyblivost** a možnost **rychle reagovat na změnu.**
- Při vyrovnaných podmínkách o vítězství rozhoduje **taktika.**

3

Je třeba naučit se s nástrojem zacházet, aby byl k užitku.

Šerm jednotlivců je o načasování, dosahu a biomechanice (tempo, menzura, biomechanika).

Šerm skupin k tomu přidává týmovou souhru, spolupráci a práci s dosahem na bázi družstev a celých taktických jednotek.

Důstojník se o své lidi stará, aby přežili. Práce důstojníka je podobná jako u trenéra vrcholových sportovců skupinového sportu. Péče o lidi, vybírání optimálního nářadí a vybavení, trénink klíčových dovedností, umetání cestičky k tomu, aby byli připravení podat nejlepší výkon.

Taktické jednotky

- Kavalerie:
 - 1/3 každé jednotky by měli být útočníci na křídlech. 2/3 obránci na středu.
 - Skládání jednotky kavaleristů do hloubky:
 - První jeden a poslední dva jsou kopiníci.
 - Třetí a čtvrtý lučištníci.
 - Zbytek podle toho, s čím nejlíp umí.
- Předsunuté Útočné jednotky.
 - Vlčí smečky, Honci.
 - Oddíl střelců (nebo praky či vrhací oštěpy).
- Obranné jednotky.
 - Postup ve formaci, poskytují zázemí útočníkům.
- Záloha: Ochrana křídel.
- Obkličovací jednotky: Honci, přepadový oddíl, ostraha křídla.
- Medikové a vodonoši postupují za formací.

Skladba pěchoty

- Těžkooděnci vpředu, lehkooděnci vzadu.
- Lučistníci:
 - Poměr: 1 lučištník na 4 těžké.
 - Rozmístění:
 - V zadní řadě.
 - Cik cak vpředu s těžkými.
 - Podpora taktických jednotek.
 - Na koncích křídel linie.
 - Samostatná jednotka na křídle s ochranou několika těžkooděnců.
- Prakovníci, vrhači šipek a oštěpů:
 - Vždy za těžkooděnci nebo na koncích křídel linie. Nikdy uprostřed.

Strategikon, pg 143-149

Řazení

- Den před bitvou proběhne setkání pánů, kde se určí postavení jednotek ve formaci. Družina je samostatná. Pánové sami určí, kteří jejich lidé mohou posílit jiné oddíly. Zde proběhne i určení pozice a zapojení hostů.
- Při skládání formace do bitvy sdělíme každé taktické jednotce, co je cílem, celkový plán.
- Za praporem první sled: Honci, Diverzanti, Pravé Křídlo, Střed, Levé Křídlo, Leví Honci.
- Za praporem druhý sled: Pravé Křídlo, Střed, Levé křídlo.
- Hlavní prapor při řazení vpravo od formace, pak na středu v druhém sledu.
- Rychlé řazení: Každý taktický oddíl se řadí za vlastním praporem v kolonách na svá místa.
- Pomalé defilé: Dvojstup za praporem.

Pochodové tvary

- Špionáž - dlouhodobý průzkum, pozorování, mapování.
- Spížovací oddíly.
 - Při pochodu jdou před hlavním útvarem.
 - Průzkum, hledání dobrých cest a tábořišť.
- Vyměřovači: Rozměřují a plánují stavbu tábora.
- Trén: Vozy+zvířata: Zásoby, stany, munice, léky, sluhové, psi, ptáci..

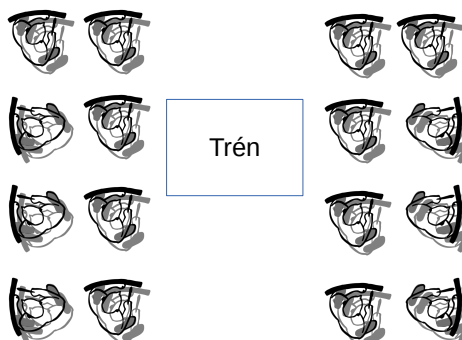

Trén

Pochodové tvary

- Pochodové formace
 - Zástup, dvojstup, trojstup, čtverec..
Vždy tvar podle terénu.
 - Tři čtverce vedle sebe.
Za nimi trén, pak ochrana týla.
 - Dva dvojstupy vedle sebe
L štíty, P štíty, uprostřed trén.
- V nebezpečí jde trén uprostřed.
Vojáci jdou vždy nalehko.
- V bitvě jde trén za druhou linií,
na křídlech ho chrání zadní oddíl.

Pohyb po bojišti

- Před bojem:
 - Korouhevník vyrovná z pochodové kolony do bojového útvaru.
 - Zahnutím doleva a pak doprava, esíčka, udělám i hloubku.
- Cca 2s načasování obchvatů, kleští.
 - Zapnutí tunelového vidění.
 - Reakční doba.
 - Nejméně 6-8m/4-6 kroků ráznou chůzí.
- Rotace řad, dvojité řady: Mění očekávané podmínky boje.
- Předbíhání/zpomalení křídla změni dosahy.
- Agilní samostatné útočné jednotky s dlouhým dosahem.
 - Smečky honců, přepadový oddíl, střelci, kavalerie+oštěpy.
- Útočné jednotky (střelci) jsou i v křídlech a v centru.
- Rozvíjení linie. Byzanc za pochodu.
- Byzanc proti překvapivému útoku.

Následující formace jsou přepočítané z armádních stovek a tisíců na jednotky mužů, aby se nám snáze cvičily i v malých počtech doma (družstva o 8-10) a na secvičných (30-50 bojujících).

Taktické drily #1:Skýtský

- Mix jednotek v jedné lince rozdělené do dvou skupin.
- Nepoužívá se dělení na útočné a obranné.
- Na křídlech je kavalerie nebo honci.
- Obě křídla vyrazí vpřed jako na obklíčení, pak se začnou k sobě přibližovat, až kruhem uzavřou danou oblast, pravé křídlo je venku, levé vevnitř, dokud si nevymění místa ve formaci.

^

h h h o o o o	o o o o h h h
h h h o o o o	o o o o h h h
h h h	h h h

10

Následující 4 taktické drily jsou určeny primárně pro kavalerii vyzbrojenou kopím a střelnou zbraní. Lehké a pohyblivé jednotky pěchoty mohou podobně fungovat i za našich podmínek.

Strategikon, s61

h = honci

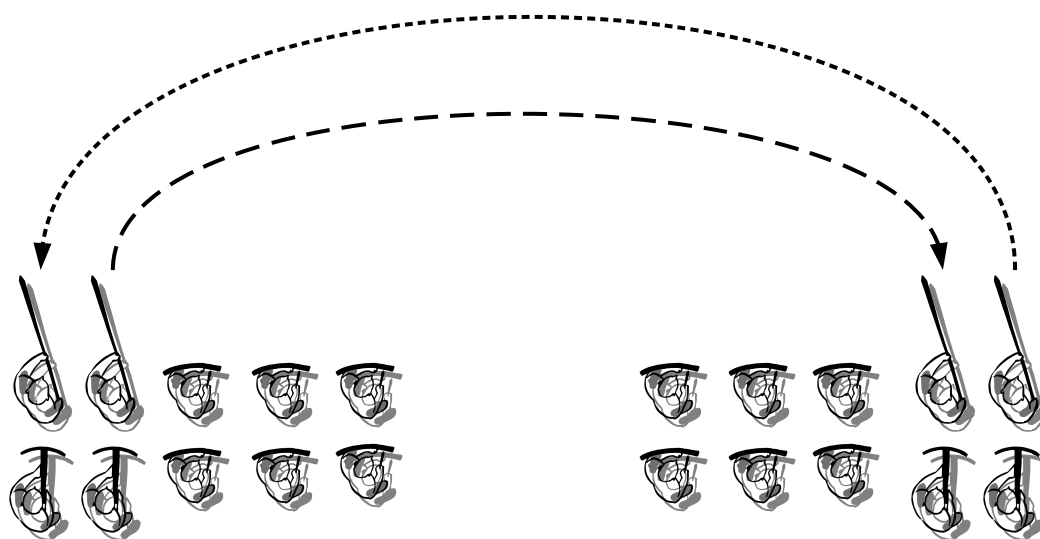
o = obránci

18 honců, 16 obránců = 34 lidí + 1 velitel

Ize škálovat na 8 honců, 8 obránců = 16+1

Obranné jednotky jdou pomalu, drží formaci a poskytují zázemí. Útočné jednotky podnikají nájezdy, útočí střelnými, vrhacími a dlouhými zbraněmi z dálky. Nechodí na blízký kontakt.

Taktické drily #1: Skýtský

Strategikon, s61

h = honci

o = obránci

18 honců, 16 obránců = 34 lidí + 1 velitel

Ize škálovat na 8 honců, 8 obránců = 16+1

Možné provedení obkličovacího manévru.

Taktické drily #2: Alanský

- Útočné a obranné jednotky v jedné lince rozdělené na bloky 10-30m od sebe.
- Honci vyrazí jako na pronásledování, pak se obrátí zpět do svých mezer nebo do větší mezery mezi jednotkami.
- Pak spolu s obránci vyrazí do útoku.
- Alternativa:
Po návratu honců do hlavní mezery vyrazí honci zaútočit na obě křídla jednotky.

^

h o h o h o h o	h o h o h o h o
h o h o h o h o	h o h o h o h o

12

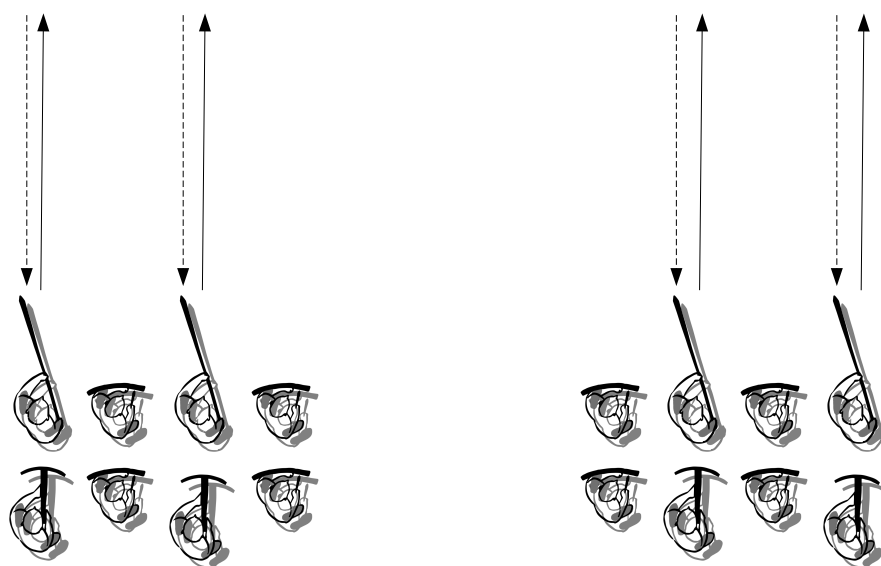
Strategikon, s62

h = honci

o = obránci

16-32 lidí, 1 velitel

Taktické drily #2: Alanský

13

Strategikon, s62

h = honci

o = obránci

16-32 lidí, 1 velitel

Strategikon, s62

h = honci

o = obránci

16-32 lidí, 1 velitel

Velký kmenový svaz Alanů v Byzanci vyhubila začátkem 14. století Katalánská válečná kompanie s almogavary. Viz Ramon Muntaner „Kronika“.

Návrat útočných jednotek vypadá jako útěk. Provokuje protivníka k pronásledování, k (ne)organizovanému útoku na vizuálně oslabený střed obránců.

Útočníci se objeví znovu na křídlech připravení vpadnout do boku a do zad.

Taktické drily #3:Africký

- Střed jsou obránci, křídla útočníci.
 - Opačné rozložení ale stejné pohyby jsou Ilyrský dril.
- Střed trochu zaostává, křídla se vystrčí ven.
- Pak jedno křídlo zůstane na pozici nebo zpomalí,
 - Druhé se vrací k obráncům.
 - Zpomalené křídlo se začne vracet.
 - Druhé křídlo mu jde naproti, aby se potkaly, ale nesrazily.

^

h h h	o o o	h h h
h h h	o o o	h h h

15

Strategikon, s62

h = honci

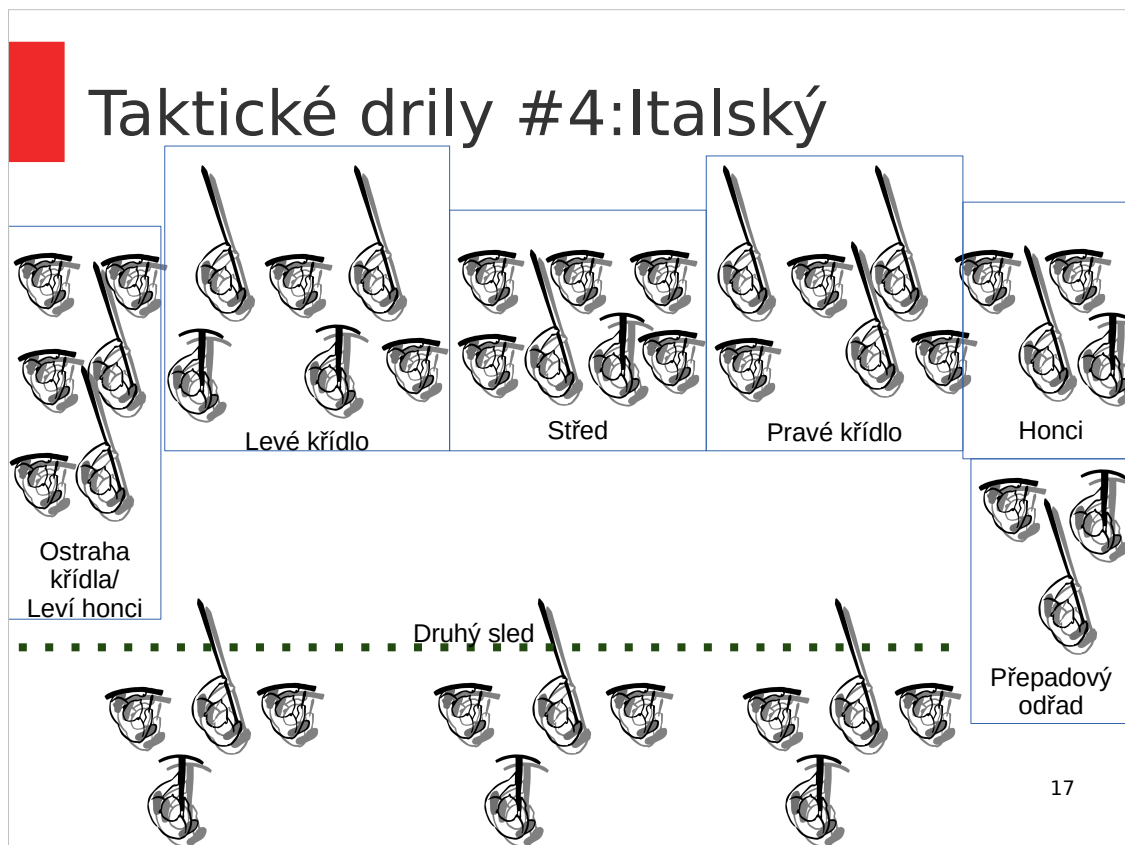
o = obránci

18 lidí, 1 velitel

100

- $\wedge$

kk lll o o p p p h h
kk h
d d
l l
o o p p

Tento dril funguje pro pěchotu i kavalerii.

Výběr zbraní není náhodný, nemusí být dodržen. Obránci na centru mají více štítů, křídla a útočné jednotky více kopí. Každá taktická jednotka má své(ho) střelce a velitele.

Předsunuté útočné jednotky střelců s podporou kopí je optimální umístit před levé křídlo nebo výrazně do boku a zad nepřítele na pravém křídle.

Ostraha křídla je ideální umístění pro štítaře-leváky. Mají chráněný bok, když vyrazí do obchvatu.

Taktické drily #5: Honci

- Honci a přepadový oddíl jsou schované za pravým křídlem nebo v pravém křídle.
- Vyrazí ve formaci doprava daleko jak je třeba, rychle se vrátí, aby obalily řadu nepřátel.
- Ochrana levého křídla podobně vyrazí dle potřeby doleva, a pak se vrátí na své místo, aby délka naší řady byla stejná jako nepřítel.
- **Důležité** je správně odhadnout jak daleko vyrazit a **načasování návratu k obalení**.
- Alternativa:
 - Uděláme pravý úhel zpět o délce obkličovací jednotky. Za ním máme zálohu.
 - Necháme je dojít až na konec tvaru, vyrazíme vpřed doleva, vpředu jim klínem oddělíme tyl, vzadu je zašpuntuje záloha. Drtíme.

18

Strategikon, s63

h = honci

o = obránci

Ochrana LK včetně odříznutí kolony útočníků klínem se povedla na Švihově 2024.

Další drily

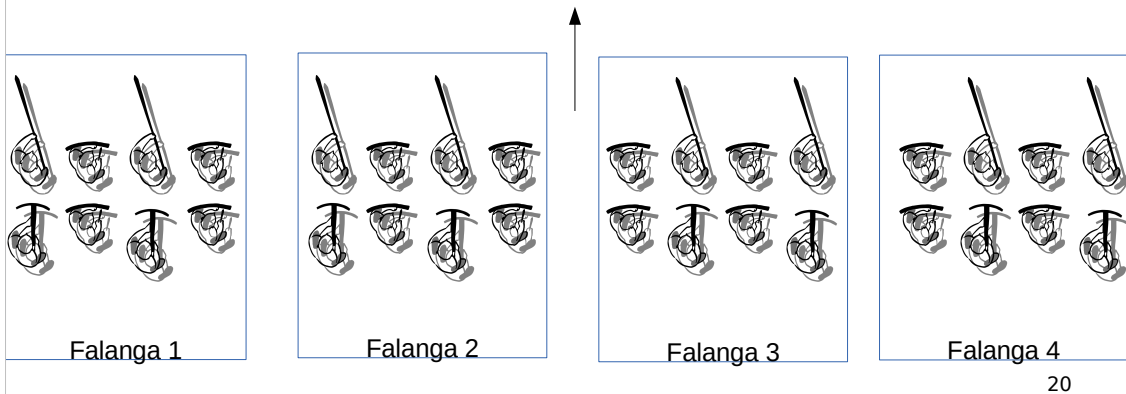
- Lehká řada vpředu, 10 kroků za nimi druhá linie kopiníků a těžkých.
 - Přes řadu není vidět. Útočník se namlsá lehkou kořistí a najednou změna.
 - Lehcí popadají a dělají překážku, aby nemohli útočníci přes jejich těla ustoupit.
 - Druhá linie rozbije útočníky v prostoru mezi nimi a překážkou.
 - Lehcí se mohou také rozestoupit a vrátit do mezer. Nebo propustit útočníky středem (ulička) a zavřít se za nimi. Nebo propustit útočníky a jít na křídla zkusit obchvat.
- Lehká řada vpředu, 10 kroků za nimi linie střelců, za nimi v mezerách kopí, za nimi štíty.

19

Dvojitou řadu hezky aplikovali vikingové na Libušíně 2023. Hradečtí velitelé rozpoznali problém a nenechali se vlákat do pastí.

Pěchotní formace: Široká

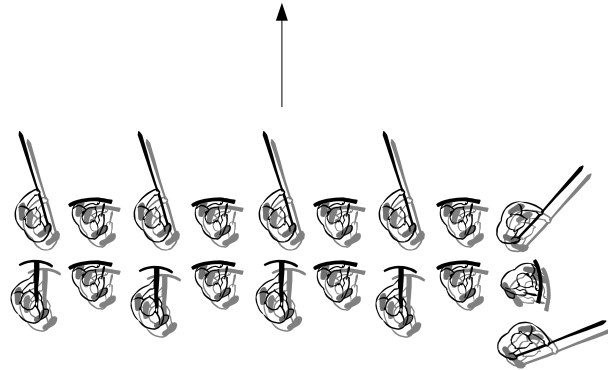
- Široká formace 4 kolon/falang budí respekt.
- Je užitečná v otevřené krajině.

Strategikon, pg 156-157

Pěchotní formace: Jednoduchá

- Jednoduchá kolona/falanga = základ.
- Hodí se do úzkých průsmyků nebo tam, kde je pouze jedna cesta.

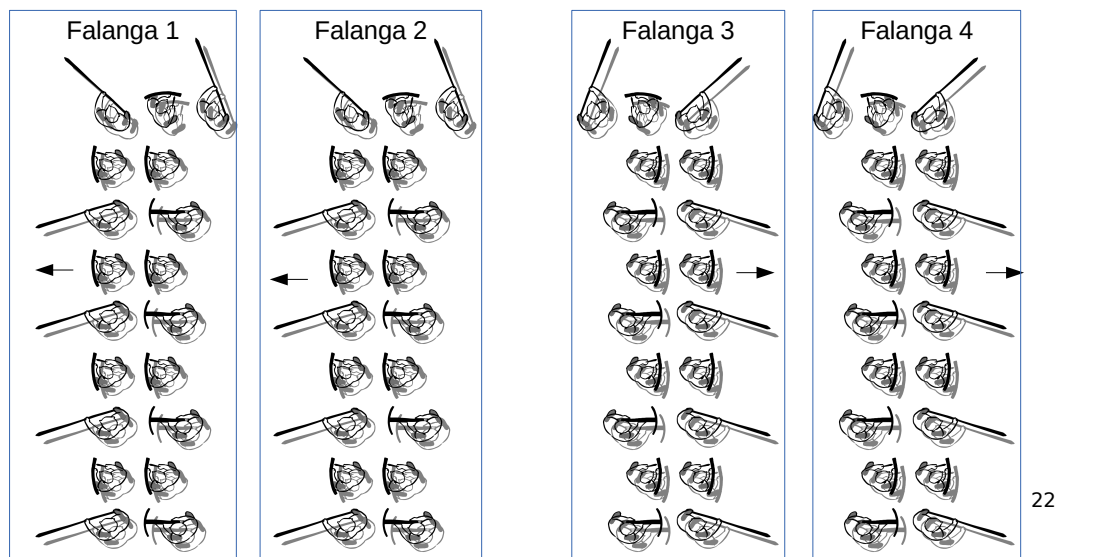

21

Strategikon, pg 156-157

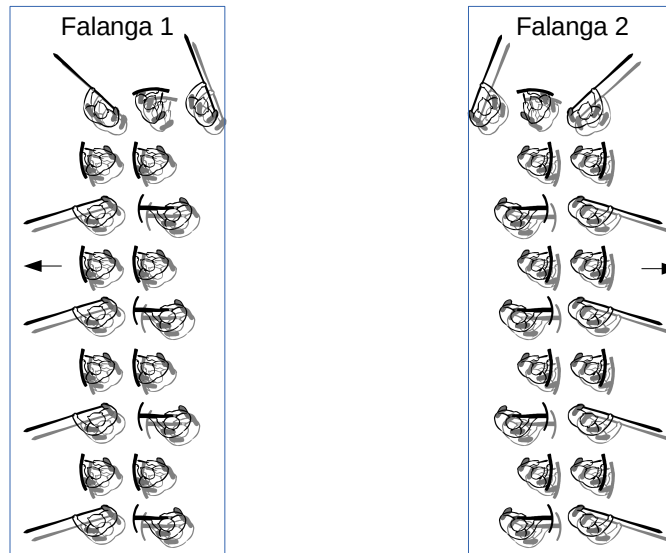
Pěchotní formace: 4 v lince

- 4 falangy v linii.
- Když je pěchoty velmi mnoho a terén to dovolí.
- Projdeme rychleji. Snáze měníme směr pochodu vpřed a vzad.

Pěchotní formace: Dvojitá

- Dvojitá falanga. Nezbytná do hustých lesů.
- Poskytuje úkryt a šikovací prostor lehké pěchotě a kavalerii.
- Poskytuje ochranu trénu.

Strategie: Plán, Isti

- **Strategie jsou podfuky, léčky, překvapení, nevypočitatelnost.**
- **Je snadné chytit se do vlastní pasti.**
- **Proto je třeba základní prvky drilovat, celkový plán tajit.**
- Leo VI: Arabové znají a používají římské taktické manuály.
- Válka je jako lov.
 - Stopuješ, kladeš sítě, číháš, pronásleduješ, obkličuješ.
 - Nejdeš na to hrubou silou, to je vždycky riskantní a drahé.
- Převaha v kavalerii. Znič jim píci.
- Převaha jednotek: Znič jim zásobování.
- Armáda z různých národů: Podplat je dary, sliby, poctami.
- Jsou mezi nimi rozkoly: Jednej s jejich vůdci.
- Specialisté na kopí: Zaveď je do složitého terénu.
- Lučištníci: Vnuť jim boj na blízko na otevřeném prostranství.

Strategie: Plán, Isti

- Proti Skytům a Hunům bojuj v únoru a březnu, když jsou na tom po zimě jejich koně bídne a stejně jako proti lučištníkům.
- Když pochodují nebo táboří bez správné přípravy, přepadávej je a dělej na ně nájezdy dnem i nocí.
- Mají převahu v pěších jednotkách:
 - Vylákej je na otevřené prostranství a z bezpečné vzdálenosti zasypávej oštěpy a šípy.
- Jsou-li bezohlední a bez disciplíny, tvař se jako bys útočil, ale zdržuj a protahuj dokud jejich vztek nevychladne, a když začnou váhat, zaútoč.
- Má-li silné jednotky lučištníků, počkej s útokem na mokré počasí.

Strategie: Plán, Isti

- Jsou-li na poli překážky,
nech nepřítele přejít přes ně,
aby je měli sami v zádech a pak tvrdě zaútoč.
- Překvapení demoralizuje protivníky.
Ať nikdy neví, co od tebe mohou čekat a připravit se.
- Jsou-li obě strany stejně dobře vyzbrojené a silné,
vyhrává lepší taktik.
- Vždy se předem počítám s možností porážky,
připravím plán.

Strategie: Plán, Isti

- Vítr, prach, slunce do očí.
- Boj do kopce.
- Boj s kopce.
- Boj mezi stromy.
- Omezení výhledu terénem, stromy, křovím, klestím...
- Dvojitá řada (záloha).
- Jednotky honců. Obchvat a protiobchvat.
- Střelci, prakovníci, vrhači oštěpů. Místo ve formaci. Použití.
- Předstíraný ústup, přepadení ze zálohy a obrát ustupujících.
- Přepadení hned za vyjednavacem s podmínkami míru.
- Lučištnický/oštěpařský přepad tábora ze 2-3 stran.
- Přepad pochodového oddílu nepřítele.
 - Přepadovým jednotkám jsou připravené pomocné oddíly po cestě zpět.

Simulace

- Šachovnice + figurky.
- Seznam taktických problémů k vyřešení.
- **Mapy** + figurky.
 - Řeka s brodem.
 - Bažina.
 - Kopec.
 - Prohlubeň.
 - Průsmyk.
 - Křoví.
 - Les.
 - Slunce.
- Inspirace deskovými hrami - Warhamm

<https://fireforge-games.com/western-armies/13-foot-sergeants.html>

<https://fireforge-games.com/spanish/843-almughavars.html>

<https://fireforge-games.com/spanish/620-light-infantry-javelinmen-archers.html>

<https://fireforge-games.com/spanish/621-light-infantry-spearman-crossbowmen.html>

Témata do budoucna

- Výcvik honců.
 - Ideální skladba zbraní.
 - Vlčí smečky, 3-5 členů.
 - Štít + kopí + luk/prak/oštěpy.
 - Štít + halapartna + střelné.
 - Kopí s lukem v jedné osobě.
- Výcvik střelců.
- Výcvik průzkumných jednotek.
- Konstrukce měkkých zbrojí.
- Štíty.
- Další podněty, nápady ... ?

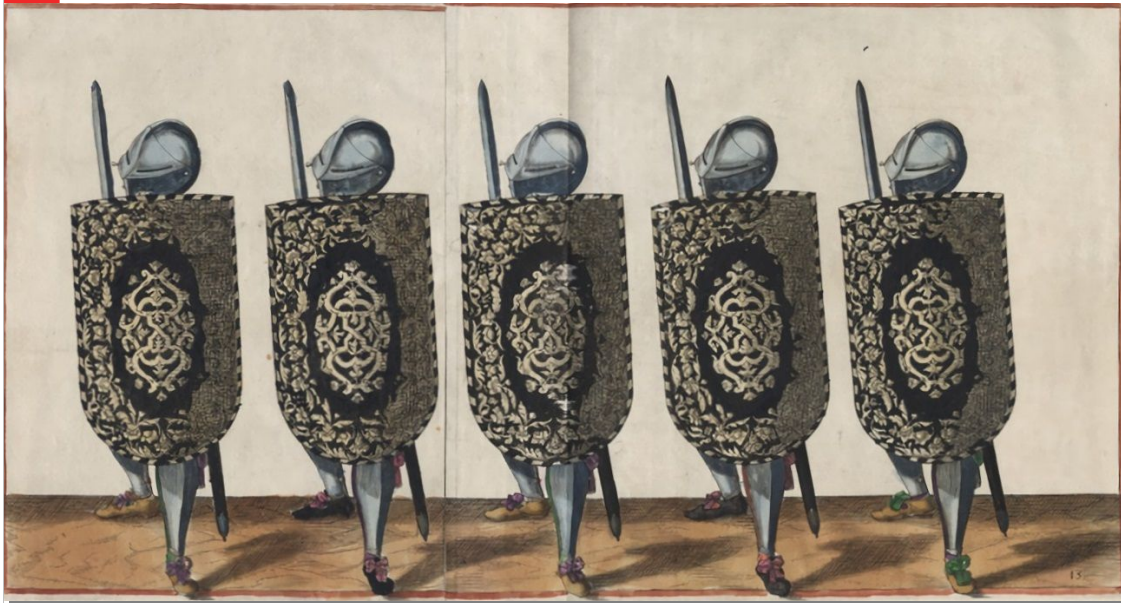
Další zdroje

- 512 př.n.l. Sun-c': „Umění války“
- 136 n.l. Lucius Flavius Arrianus: „Techné taktiké“.
- 450 Flavius Vegetius Renatus: „De re militari“.
- 550 Maurikios: „Strategikon“.
- 820 Hrabanus Maurus: Komentáře k Vegetiovi, popisy secvičných u Franků.
- 900 Leo VI.: „Taktika“.
- 1119-1307 „Templářský řád“.
- 1265 Alfonso X: „Siete partidas“.
- 1618 Adam van Breen: „De Nassavsche Wapen-Handelinge“.
- 1645 Mijamoto Musaši: „Kniha pěti kruhů“
- 1850 US Army WigWag signals.
- 1936 „Rukověť pro aspiranty a důstojníky v záloze“. Vědecký ústav vojenský. Praha.
- 1939 Reibert: „Die Schützenkompanie“.
- 1983 Vševojsková operační a taktická terminologie:
1. díl - Vojenská věda, operační umění a všeobecná taktika. Praha.
- 2017 U.S. Infantry Training Circular 3-21.60 (FM 21-60).

Poděkování

- Alfonso X. Jednoznačný soupis požadavků na zbroj, stovky detailních iluminací.
- Arrianus, Vegetius, Mauricius, Hrabanus Maurus, Leo VI, Mořic Nasavský: Zdroje.
- Pánové z Bílé, Blatné, Dobřenic, Javornice, Hrádku, Kravař, Libiše, Lomnice, Loupežník, Němčic, Nových Hradů, Rabštejna, Sonnberka, Strakonic, Štěkně, Štítné, Vrcova, Wrauu, a další z projektu Hradeckého dvora Elišky Rejčky.
- Dagfari, Dwarf, Vojtěch Půlpán, Rogan a další velitelé české živé historie.
- Eva a Hans Hoffmannovi za podporu, zkušenosti, výrobu a společnost.
- Pero Cornel za španělské povely a dlouhodobou spolupráci.
- Tomáš Zach za ilustrace formací a signalizace.
- + Mnoho dalších, kteří byli ochotní se podělit o zkušenosti.

Dotazy, diskuze, zpětná vazba

32

1618 Adam van Breen: „De Nassavsche Wapen-Handeling“.